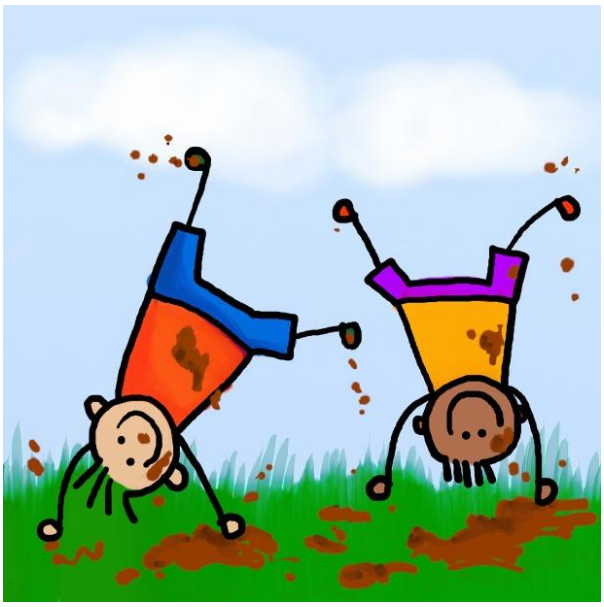
PEDAGOGISK PLAN

Marihønene

2-3-4 år

Udland FUS barnehage

Udland

INNHOLD

1. **Innledning**
2. **Målsetting**
3. **Hvem er 3-4 åringen**
4. **Pedagogisk innhold/ Barnehagens fagområder fra Rammeplanen**
5. **CLASS og Egenledelse i lek og læring**
6. **Tuning in to kids**
7. **Overgang til stor avdeling**

1. Innledning

Når barna begynner på Marihønegruppa går de fra å være eldst på småbarn til å bli yngst på stor avdeling. Barna har i løpet av våren vært på besøk på stor avdeling sammen med personalet på småbarn. De har dermed fått en gradvis tilvenning og blitt kjent med leker, rom og personalet på stor avdeling.

Alle foreldre får invitasjon til foreldremøte i mai/juni og nye foreldre får en oppstarts samtale med en pedagog på gruppa. De nye barna får komme på besøk sammen med foreldre før ferien.

Denne planen/årshjulet er et arbeidsdokument for personalet og informasjon til foreldre. I starten på september vil det bli arrangert en foreldresamling hvor planen/årshjulet blir presentert. Her vil foreldre få anledning til å komme med bemerkninger og innspill (medvirkning). Planen/årshjulet bygger på Rammeplanen for barnehage.

2. Målsetting

Alle barn skal oppleve en likeverdig, trygg og meningsfull hverdag og at overgangen fra småbarn til stor avdeling skal være trygg og god. Målet er at barna skal bli selvstendige, oppleve mestring og ha en god sosial og følelsesmessig utvikling.

3. Hvem er 3-4 åringen (ref. Barnets utvikling 0-5 år | Bufdir)

Ca 3 år:

De fleste barn kan:

- hinke eller gå baklengs
- sykle på trehjulssykkel
- kle på seg med litt hjelp
- bla i en bok
- telle litt og kjenne igjen bokstaver
- leke mer sammen med andre barn (mens de før har lekt mest «ved siden av»)
- vise medfølelse for en annen som har vondt eller er lei seg

I denne alderen forstår barnet at det er en egen person som kan påvirke omgivelsene rundt seg. Med andre ord forstår barnet at en kan sette grenser og bestemme selv. Det vanskelige er at barnet ikke er helt klar til å formidle det språklig. En treåring klarer å sette sammen korte setninger, og de fleste klarer å sette opp setninger på minst tre ord om gangen. Men det er ikke alltid tilstrekkelig for å kunne forklare hva det egentlig hadde lyst til. At barnet for eksempel ikke ville ha melk i den koppen pappa valgte, men i mumiekoppen.

Noe annet som skjer i denne alderen er at barnet nå klarer å forestille seg ting som kan eller skal skje. Eksempelvis kan barnet forestille seg at det skal ha på seg den nye «Elsa»-kjolen i barnehagen, og gleder seg til å vise alle hvor fin den er. Du kan jo selv tenke deg hvor skuffet du blir når den planen går i vasken morgenen etter.

Treåringen ser for seg ting foreldrene ikke har innsyn i fordi de ikke klarer å gi utrykk for det språklig. Det er viktig å vite dette hvis barnet blir veldig sint eller lei seg for noe som virker som en bagatell for oss voksne. Det er alltid en grunn til at barnet blir sint.

Og hvis både liten og stor blir frustrerte av og til, er det verdt å huske at det som regel blir lettere i takt med at de blir flinkere til å uttrykke seg språklig.

Ting det kan være lurt å gjøre/huske på:

- Anerkjenn at du ser at barnet reagerer på noe, selv om du ikke vet hva.
- Bøy deg ned i barnets høyde når du forøker å oppnå kontakt.
- Barnet gjør aldri noe fordi det ønsker å være vanskelig. Barn har ikke en agenda når de slår seg vrange, annet enn et ønske om at du hjelper til å roe dem ned. De vet ikke hvordan de skal roe seg selv enda.
- Barn begynner å virke eldre i denne fasen, fordi det skjer en del forandringer. Men de er bare nybegynnere i livet, der de akkurat har begynt å lære at de er et eget menneske og ikke en del av foreldrene. Det vil bli mye prøving og feiling og de er helt avhengig av gode og tålmodige voksne rollemodeller.

Ca 4 år:

Barnet virker stadig større, men det er fortsatt mye det trenger hjelp til fra deg.

De fleste barn

- er nysgjerrige på alt nytt
- vil ha kunnskap og informasjon, de spør ofte: «hvorfor det?»
- bruker fantasien mye
- er opptatt av å leke, alene og sammen med andre
- tenker mange vanskelige tanker om for eksempel krig og død
- er vare for forandringer

Barnet ditt trenger fortsatt mye omsorg, og har fortsatt behov for å få være liten noen ganger. Det er godt å ha deg til å svare på spørsmål og forklare. Å få være med på daglige gjøremål er en flott mulighet til å lære!

I tillegg trenger barnet hjelp til å forstå og lære hva som er rett og galt.

4. Pedagogisk innhold/ barnehagens fagområder fra Rammeplanen

Kommunikasjon, språk og tekst

Barna skal:

- Uttrykke følelser, tanker, meninger og erfaringer
- Bruke språk til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter
- Videreutvikle begrepsforståelse
- Bruke et variert ordforråd
- Leke, improvisere og eksperimentere med rim, rytme, lyder og ord
- Møte et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer
- Oppleve spenning og glede ved høytlesing, fortelling, sang og samtale
- Utforske og gjøre erfaringer med ulike skriftspråkuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver

Dette gjør vi gjennom å:

- Mange samtaler med barna i ulike aktiviteter, måltid, stellesituasjon, garderobe, lek inne og ute.
- Stille åpne spørsmål
- Gi barna tid til undre seg og være med i samtalen
- Bruker bøker og bilder
- Ha bøker lett tilgjengelig
- Bruker enkle rim og regler
- Fortelle/lese eventyr
- Dramatisere fortellinger
- Bokvenn, barna får ha med seg bok hjemme fra som blir lest i barnehagen
- Spille spill
- Synge sammen
- Setter ord på følelser som barna har
- Oppmuntre barn med to eller flerspråklig bakgrunn til å være språklig aktiv
- Bruke ASK som er alternativ, supplerende kommunikasjon.
- Gjøre barna oppmerksom på bokstaver, finne sine bokstaver i navnet, leke skrive

Kropp, bevegelse, mat og helse

Barna skal:

- Oppleve trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt
- Bli kjent med menneskekroppen og utvikle gode vaner for hygiene og et variert kosthold
- Videreutvikle motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper
- Oppleve å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer
- Bli trygg på egen kropp, få en positiv oppfatning av seg selv og bli kjent med egne følelser
- Sette grenser for egne kropp og respektere andres grenser
- Få innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid

Dette gjør vi gjennom å:

- Personalet gir positive tilbakemeldinger på barnas mestring
- Får brukt seg hver dag på utelekeplassen
- Hinderløype og lignende aktiviteter inne eller ute
- Gå på tur i nærmiljøet
- Pusle, tegne, perle, litt klipping
- Dans til musikk
- Bruker bevegelsessanger
- Hjelper barna til å sette grenser for seg selv og andre når de ikke vil fortsette en lek
- Følge opp barns lekeinitiativ og tilby lek og spill
- Skape betingelser for likeverdig kroppslig lek og aktivitet
- Gi bekreftelse og inspirere barn til å søke fysiske utfordringer

- Ta vare på barns helse og sikkerhet og kunne utføre førstehjelp
- Organisere vekslinger mellom perioder med ro, aktivitet og måltider
- Legge til rette for god organisering av måltider og kjenne på fellesskap rundt måltidet
- Barna skal få gode vaner, holdninger og kunnskap om kost, hygiene, aktivitet og hvile
- Være med å lage mat og dekke bord

Kunst, kultur og kreativitet

Barna skal:

- Ha tilgang til ting, rom og materialer som støtter opp om deres lekende og estetiske uttrykksformer
- Ta i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede
- Bearbeide inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne
- Møte et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer og delta i kunst og kultur opplevelser med andre
- Bruke ulike teknikker, materiale, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk
- Oppleve glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet

Dette gjør vi gjennom å:

- Barna skal få utfolde seg selv med ulike formingsmaterialer
- Sørge for at barna har tilgang til rikelig og variert materiale
- Det skal være et produkt som barna selv lager
- Anerkjenne barnas egen tradisjonskultur og barnekultur
- Oppmuntre barna til å prøve å være med på det vi lager, men samtidig ikke presse hvis de ikke vil
- Være lyttende, oppmerksomme og vise respekt for barnas ulike kulturelle uttrykk
- La barna få utrykke seg gjennom musikk, sang, dans og drama

Natur, miljø og teknologi

Barna skal:

- Oppleve og utforske naturen og naturens mangfoldighet
- Få gode opplevelser med friluftsliv året rundt
- Oppleve, utforske og eksperimentere med naturfenomener og fysiske lover
- Få kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lære av naturen og utvikle respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen
- Få kunnskaper om dyr og dyreliv
- Lage konstruksjoner av ulike materialer
- Få kjennskap til menneskets livssyklus

Dette gjør vi gjennom å:

- Være ute på tur og gir naturopplevelser
- Ute hver dag i all slags vær
- Leke, undre oss og utforske naturen rundt oss
- Velge litteratur og aktiviteter som fremmer forståelse for naturens utvikling
- Samtaler om barnas erfaringer med ulike naturopplevelser
- Bruke nærmiljøet til å gjøre barna bevisst på dyr, fugler, insekter og planter
- Nærhet til stall gjør at vi ofte ser hester
- Hender også at vi ser ørn som vi gjør barna bevisst på
- Noen år har vi egg til ruging som blir til kyllinger
- Gjøre barna bevisst på at det ligger søppel i naturen som ikke skal være der
- Se årstidenes forandringer i naturen når det gjelder trær og blomster
- Smelte/fryse vann

Antall, rom og form

Barna skal:

- Oppdage og undre seg over matematiske sammenhenger
- Utvikle forståelse for grunnleggende matematiske begreper
- Leke og eksperimentere med tall, mengde og telling
- Erfare størrelser i sine omgivelser og sammenligne disse
- Bruke kroppen og sansene for å utvikle romforståelse
- Undersøke og gjenkjenne egenskaper ved former og sortere dem på forskjellige måter
- Undersøke og få erfaring med løsning av matematiske problem og oppleve matematikk

Dette gjør vi gjennom å:

- Bruke spill, bøker, musikk, ulike naturmaterialer, leker og utstyr som f.eks duplo, lego, klosser
- Telling og telleregler, vi teller f.eks barna når vi har samling
- Rydding og sortering
- Rommene i barnehagen er lagt til rette for ulik type lek
- Stille spørsmål som får barna til å undre seg over ulike matematiske begreper
- Finne former og mønster som vi har rundt oss
- La barna bruke kroppen og sansene til å utvikle romforståelse. Finne gjemmesteder inne og ute, gå på tur, være med å finne veien til turmålet eller tilbake til barnehagen

Etikk, religion og filosofi

Barna skal:

- Få kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og bli kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen
- Utforske og undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål
- Få kjennskap til, forstå og reflektere over grunnleggende normer og verdier
- Få en forståelse for at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på
- Utvikle interesse og respekt for hverandre og forstå verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap

Dette gjør vi gjennom å:

- Møte barnas tro, spørsmål og undring med respekt
- Legge vekt på at vi er ulike og at vi skal vise respekt og toleranse for hverandre ved samtaler og situasjoner som oppstår
- Være oppmerksom på barnas ulike kulturelle, religiøse eller livssynsmessige tilhørighet
- Veilede barn i konfliktsituasjoner til å finne konstruktive løsninger
- Være forbilder
- Markere høytider og tradisjoner
- Kirkebesøk før jul
- Bruker bøker og sanger

Nærmiljø og samfunn

Barna skal:

- Oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og utvikle tillit til deltakelse i samfunnet
- Erfare at alle får utfordringer og like muligheter til deltakelse
- Utforske ulike landskap, bli kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer seg og ferdes trygt
- Bli kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer
- Bli kjent med at samene er Norges urfolk, og få kjennskap til samisk kultur.

Dette gjør vi gjennom å:

- Hjelpe barna i lek og samvær med andre at valg og handlinger de tar, kan påvirke situasjonen for dem selv og for andre barn/voksne.
- Vi bruker nærmiljøet til å bli kjent med det som er rundt oss, stall/ridesenter, omsorgssenter, annen barnehage, kirke
- Lære barna til å ta hensyn til trafikk, krysse vei, gå på fortau
- Arbeide med likestilling mellom gutter og jenter og sørge for at begge kjønn får varierte utfordringer og like mye oppmerksomhet
- Gjøre barna kjent med at landet vårt og verden har endret seg, at det er en historisk, nåtid og fremtidig sammenheng.
- Markere samedagen

5. CLASS og Egenledelse i lek og læring

CLASS gir grunnlag for å vurdere samspillskvaliteten i barnehagen mellom de ansatte og barna. Kvaliteten vurderes gjennom observasjon av emosjonell støtte, organisering av arbeidet og læringsstøtte. Videre kan observasjonene brukes til å vedlikeholde og videreutvikle kvaliteten i barnehagen.

Metoden er motiverende og gir også kunnskap om hvordan endringer kan gjøres for å øke kvaliteten. CLASS gir et grunnlag for å beskrive, analysere, og gi anbefalinger for de ansattes arbeid på avdelingene. Verktøyet gir dermed grunnlag for pedagogisk dialog knyttet både til utvikling av positive læringsmiljø, struktur og rutiner, og til hvordan de ansatte kan støtte utvikling hos barna.

6. Tuning in to kids

Tuning in to kids er et evidensbasert foreldreveiledningsprogram som fokuserer på det emosjonelle båndet mellom foreldre og barn. De ansatte får opplæring i hvordan tilnærme seg barns følelser, emosjonsveiledning**.** Tilnærmingen fokuserer på å lære foreldre/ ansatte å bli oppmerksom på og møte barnets mange følelsesuttrykk med nærhet og forståelse, i tillegg til å støtte både egen og barnets evne til selvregulering.

7. Overgang til stor avdeling.

Tilvenning til stor avdeling skjer i løpet av våren når barna fremdeles går på småbarn.

Det er fint om foreldre er positive og formidler til barna at overgangen skal gå fint. Foreldrenes uro og bekymring kan lett smitte over på barna. Foreldre og personale kan avklare med hverandre hvordan en vil at avskjeden skal være.

Barna vil få ny plass i garderoben.

Vi legger vekt på å bli godt kjent, skape trygghet til ny gruppe og voksne, bli kjent med nye rutiner og nye relasjoner. Vi har en fast dagsrytme, har samlinger med enkle bøker og sanger og gir god til lek. Marihønegruppa har rom 3 og 4 som sine faste rom.

På stor avdeling har vi 3 grupper; Marihønene, Edderkoppene og Vepsene. Marihønegruppa er en 2-3 års gruppe.

Barna vil møte personal fra alle gruppene som de må forholde seg til, spesielt på morgen og ettermiddag. Det kan til tider også være annet personale som kommer fra ulike instanser som barnehagen samarbeider med. Vi har også skole elever som er i praksis.

Barna skal få god tid til å utfolde seg i lek, både inne og ute. De voksne støtter opp i leken, sørger for at alle får være med, hjelper til når det oppstår uenigheter og er til stede på barnas premisser. Vi øver også på at de skal være med å rydde etter at en lek er avsluttet og at vi skal rydde før vi har samling og mat.

I løpet av dagen deler vi oss ofte opp i mindre grupper ved at vi lukker døren mellom rommene. Da er det voksne på hver plass og vi prøver å unngå at det blir for mye vandring fra plass til plass. Mindre grupper gir mer ro til leken.

Dagsrytme:

Kl. 06.45: Barnehagen åpner og frokost fram til 08.30 for de som ikke har spist hjemme.
Kl. 08.00: Vi deler oss inn i gruppene våre. Frilek og aktiviteter.
Kl. 09.45: Toalett, bleieskift, håndvask.
Kl. 10.30: Samling.
Kl. 10.45/11.00: Lunsj.
Kl. 11.30: Utelek og soving for de barna som fortsatt trenger en hvil.
Kl. 13.15: Toalett og bleieskift.
Kl. 13.45: Måltid med skive, frukt og vann.
Utelek og innelek til barnehagen stenger kl. 16.30.

Barna starter på stor avdeling som regel etter at de har hatt ferie. Det kan unntaksvis være at de fortsetter på småbarn hvis de har veldig tidlig ferie. Det kommer også litt an på hvordan personalet på småbarn og stor avdeling har ferie.

Måltid:

Til frokost må barna ha med egen matpakke. Til lunsj har vi smøremåltid og noen ganger varm mat. Barna får egen kniv som de smører maten med, og de får hjelp når de trenger det.

Toalett og bleieskift.

Noen har sluttet med bleier og noen bruker fortsatt bleier. Barna har egen boks med bleier og våtservietter som foreldrene har med selv. Vi gir beskjed på mykid når det trengs påfyll. (Ikke up and go.)

Vi øver på å sitte på do, men her må vi samarbeide med foreldrene og ha en god dialog på hvordan vi skal gjøre det. Barna må være klar for dette og det skal være trygt for barnet å sitte på do. Vi har faste tider som vi har barna med på toalettet. I starten når en skal prøve å gå uten bleier, kan vi gjøre dette når vi er inne, og så kan vi ha på bleie i utetiden.

Vi har fokus på håndvask etter toalett og bleieskift, og øver på dette.

Soving:

Noen har fortsatt behov for å sove, og da sover de ute i egen privat vogn. Barna vil ofte være ute å leke sammen med de andre, og har ikke alltid så lyst å legge seg. Samtidig ser vi at de kan ha behov for å sove, og foreldrene opplever at de sovner når de kommer hjem. I en

overgangsfase sover de kanskje noen dager i løpet av uka. Her er det også viktig med god dialog med foreldrene på hvordan vi gjør det. Når barnet slutter å sove på dagtid hjemme, kan det være greit å vite om det.

Utetid og bytteklær:

Vi er mye ute i løpet av en dag og det vil merkes at vi er mer ute enn da de gikk på småbarn. Det er viktig at barna har nok klær om de skulle bli våte, (både i ute lek og hvis de har kommet for seint på do). Viktig å merke klær med navnet deres, ha strikker under dresser og regnklær.

Foreldrene har ansvar for å rydde og holde orden i garderoben og kassen.

Leker med hjemmefra:

Som en overgang er det selvfølgelig greit at barnet har en bamse eller leke med seg som gjør dagen til barnet lettere. De barna som sover kan også ha med seg en bamse eller noe de trenger for å sove. Men etter hvert som tiden går og barnet blir tryggere ønsker vi ikke at barna har leker med seg i barnehagen. Lekene i barnehagen er felles for alle, og private leker kan det være at noen har vansker å dele med andre. Konflikter kan oppstå. Dessuten kan private leker forsvinne og det er sårt for barna om vi ikke klarer å finne de igjen.

Informasjon ut til foreldrene:

Vi bruker mykid der vi kommer med informasjon om det som skjer i barnehagen. Vi legger ut på kalenderen når det er spesielle ting som skjer, vi gir ut nyhetsbrev ca. hver tredje måned, enkelte dager skriver vi på "dagen i dag" om hva vi har gjort og vi legger ut bilder. Vi sender også meldinger om det er noe som mangler av klær o.l. Mykid er også en god plass for dere å formidle beskjeder til barnehagen. Det er viktig at dere legger inn når barnet har fri eller ferie eller ved sykdom. Det er til god hjelp når personalet skal avvikle ferier at vi vet hvor mange barn som er til stede. Vi oppfordrer til å legge inn fri/ferie så tidlig som mulig.

Bursdager:

Da lager vi smoothie, vi har samling med krone og sang og de får sitte på gullstol. Hvis det er noen som ønsker å invitere til bursdag hjemme, må invitasjon leveres ut privat, ikke i hyllene i barnehagen. Barnehagen tar ikke ansvar for dette, og vi har også opplevd at invitasjoner har forsvunnet.

Velkommen til stor avdeling for alle som har gått på småbarn og velkommen til nye barn som ikke har gått de første årene i Udland FUS barnehage.